

KARTA KURSU
(realizowanego w specjalności)

Psychologia kliniczna
rok akademicki 2025/2026

Kierunek: Psychologia
Tryb prowadzenia studiów: stacjonarny
Stopień: studia jednolite magisterskie
Rok: V
Semestr: (IX) zimowy

Nazwa	Interwencja kryzysowa
Nazwa w j. ang.	Crisis Intervention

Koordynator	Dr Józef Partyka	Zespół dydaktyczny
		Dr Józef Partyka
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs ma na celu zaznajomienie studentów z tematyką sytuacji trudnych i kryzysowych, a także metodami reagowania wobec osób w kryzysie. Obejmuje wprowadzenie do kluczowych pojęć stosowanych w interwencji kryzysowej, typologii sytuacji kryzysowych, rozpoznawania symptomów kryzysów, diagnostyki selekcyjnej oraz podstaw prowadzenia interwencji.

Celem kursu jest również przygotowanie przyszłych psychologów do samodzielnego opracowywania strategii pomocy osobom w kryzysie oraz rozwój kompetencji potrzebnych do realizacji tych strategii, opartych na szerokim paradygmacie działań interwencyjnych, obejmującym różne formy wsparcia.

Warunki wstępne

Wiedza	Znajomość podstawowych wiadomości z zakresu pomocy i wsparcia psychologicznego, psychopatologii oraz psychologii klinicznej.
Umiejętności	Podstawowe umiejętności prowadzenia rozmowy psychologicznej.
Kursy	Psychologia kliniczna, Psychopatologia, Wsparcie psychologiczne w sytuacjach trudnych.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01 Student zna i rozumie teoretyczne modele interwencji kryzysowej oraz potrafi wyjaśnić ich zastosowanie w praktyce klinicznej. W02 Student zna i rozumie typologie kryzysów psychologicznych (kryzysy rozwojowe, egzystencjalne, traumatyczne, suicydalne, związane z przemocą, stratą i separacją) oraz mechanizmy psychologiczne leżące u ich podstaw. W03 Student zna i rozumie ramy prawno-etyczne interwencji kryzysowej w Polsce, w tym procedury Niebieskiej Karty, zasady hospitalizacji przymusowej, regulacje dotyczące tajemnicy zawodowej i RODO, oraz polski system pomocy w kryzysie.	SK_W10, SK_W02 SK_W10, SK_W08, SK_W09, SK_W07 SK_W10, SK_W01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U01 Student potrafi przeprowadzić wstępną ocenę stanu osoby w kryzysie, w tym ocenę ryzyka suicydalnego i zagrożenia bezpieczeństwa, oraz dokonać diagnostyki różnicowej między kryzysem psychologicznym a zaburzeniem psychicznym. U02 Student potrafi zaplanować i przeprowadzić interwencję kryzysową dostosowaną do specyfiki sytuacji klienta, jego zasobów osobistych i kontekstu społecznego, wykorzystując odpowiednie modele teoretyczne i techniki interwencyjne. U03 Student potrafi zastosować techniki komunikacyjne i deeskalacyjne w kontakcie z osobą w kryzysie, w tym	SK_U03, SK_U05, SK_U06, SK_U07 SK_U03, SK_U02, SK_U08 SK_U03, SK_U08

	aktywne słuchanie, budowanie relacji terapeutycznej, oraz techniki stabilizacyjne i grounding. U04 Student potrafi współpracować z polskim systemem pomocy instytucjonalnej w sytuacji kryzysu, identyfikować dostępne zasoby wsparcia oraz podejmować decyzje dotyczące konieczności włączenia innych specjalistów lub instytucji.	SK_U03, SK_U08, SK_U09
--	--	------------------------

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne	K01 Student jest gotów do etycznego prowadzenia interwencji kryzysowej z poszanowaniem autonomii, godności i praw klienta, ze świadomością granic własnych kompetencji oraz obowiązków wynikających z przepisów prawa i kodeksu etycznego psychologa.	SK_K01, SK_K04, SK_K06
	K02 Student jest gotów do refleksyjnej pracy nad własnym funkcjonowaniem jako interwent, rozumie zjawiska traumatyzacji wtórnej i wypalenia zawodowego, oraz jest przekonany o konieczności dbania o własny dobrostan psychiczny i korzystania z superwizji.	SK_K05, SK_K03, SK_K07
	K03 Student jest gotów do pracy w zespole interdyscyplinarnym w sytuacjach kryzysowych, potrafi komunikować się z przedstawicielami różnych zawodów pomocowych oraz respektuje rolę innych specjalistów w procesie pomocy.	SK_K02, SK_K06

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład z elementami interakcji z grupą, podczas którego prezentowane są treści teoretyczne ilustrowane przykładami klinicznymi z praktyki interwencji kryzysowej. Wykorzystywane są prezentacje multimedialne, schematy i tabele porównawcze modeli teoretycznych. Studenci zachęceni są do zadawania pytań i dzielenia się własnymi obserwacjami. Wykład prowadzony jest językiem przystępnym, dynamicznym, z naciskiem na praktyczne zastosowanie teorii w pracy interwenta.

Ćwiczenia oparte na metodzie experiential learning, w ramach których studenci pracują z przygotowanymi przez prowadzącego kazusami klinicznymi oraz odgrywają scenki interwencji kryzysowych w technice odgrywania ról (role-play). Studenci wcielają się zarówno w rolę interwenta, jak i klienta w kryzysie, co pozwala im bezpośrednio doświadczyć dynamiki procesu interwencyjnego. Po każdej symulacji następuje omówienie w grupie z analizą zastosowanych technik i wypracowaniem alternatywnych strategii postępowania.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E - learning	Grydydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Pracalaboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Pracapisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne (roleplay)
W01											X		
W02											X		
W03											X		
U01													X
U02							X	X					X
U03													X
U04							X	X					X
K01								X		X			
K02								X		X			
K03							X	X					X

Kryteria oceny	Warunki zaliczenia wykładu: Zaliczenie wykładu następuje na podstawie testu pisemnego obejmującego treści przedstawione na wykładach. Test składa się z pytań zamkniętych (jednokrotnego i wielokrotnego wyboru) oraz pytań otwartych, które weryfikują osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy. Warunki zaliczenia ćwiczeń: Aktywność na zajęciach (udział w dyskusjach i role-play), napisanie analizy przypadku (praca pisemna 2500-3500 słów), dopuszczalna maksymalnie 1 nieobecność nieusprawiedliwiona. Skala ocen (dotyczy testu końcowego): 51-60% – ocena dostateczna (3,0); 61-70% – ocena dostateczna plus (3,5); 71-80% – ocena dobra (4,0); 81-90% – ocena dobra plus (4,5); 91-100% – ocena bardzo dobra (5,0).
----------------	---

Uwagi	Przedmiot realizowany w specjalności <i>Psychologia kliniczna</i> na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

WYKŁADY (30h):

BLOK I – FUNDAMENTY INTERWENCJI KRYZYSOWEJ (wykłady 1–5)

1. Wprowadzenie do interwencji kryzysowej – pojęcia, wartości, cele
2. Kryzys vs zaburzenie psychiczne – diagnostyka różnicowa i granice kompetencji
3. Modele teoretyczne interwencji kryzysowej (Caplan, Hoff, Roberts, James & Gilliland, BASIC Ph)
4. Ramy prawno-etyczne interwencji w Polsce (NK, hospitalizacja przymusowa, tajemnica zawodowa, RODO)
5. Proces interwencyjny i dokumentacja – polski system pomocy (TAF, współpraca OIK/OPS/PCPR/NGO)

BLOK II – TYPOLOGIE KRYZYSÓW (wykłady 6–10)

6. Kryzysy rozwojowe i egzystencjalne (cykl życia, utrata sensu, wypalenie, salutogeneza)
7. Przemoc interpersonalna i procedura Niebieskiej Karty (przemoc domowa, gwałt, stalking)
8. Kryzys suicydalny – mity, ocena ryzyka, protokoły interwencji

9. Strata, żałoba i separacja (modele żałoby, żałoba powikłana, rozwód jako kryzys)

10. Kryzysy młodzieżowe, tożsamościowe i cyfrowe (cyberprzemoc, revenge porn)

BLOK III – METODY I PRAKTYKA INTERWENCYJNA (wykłady 11–15)

11. Psychological First Aid (PFA) i interwencja w kryzysach traumatycznych

12. Komunikacja w kryzysie i deeskalacja (aktywne słuchanie, rozmowa z osobą agresywną/w psychozie)

13. Techniki stabilizacyjne i grounding (oddech, grounding 5-4-3-2-1, bezpieczne miejsce)

14. Interwencja grupowa i środowiskowa (debriefing/defusing, praca z rodziną, mobilizacja zasobów)

15. Dobrostan interwenta, superwizja i etyka samoopieki (traumatyzacja wtórna, wypalenie, rezyliencja)

ĆWICZENIA (15h):

1. Specyfika interwencji kryzysowej – analiza przypadków i modele teoretyczne

2. Diagnostyka kryzysu – Triage Assessment Form (TAF) i różnicowanie kryzys vs zaburzenie

3. Kryzys suicydalny – ocena ryzyka i interwencja

4. Przemoc interpersonalna i procedura Niebieskiej Karty

5. Strata, żałoba i separacja – praca z przypadkiem

6. Komunikacja kryzysowa, aktywne słuchanie i deeskalacja

7. Techniki stabilizacyjne, grounding i PFA – ćwiczenia praktyczne

8. Symulowane sesje interwencji kryzysowej (role-play) i dobrostan interwenta

Wykaz literatury podstawowej

1. Kubacka-Jasiecka D. (2010). Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych. Warszawa: WAiP.
2. James R.K., Gilliland B.E. (2008). Strategie interwencji kryzysowej. Warszawa: PARPA.
3. Sokołowska E., Czabała J.C. i in. (2021). Interwencja kryzysowa. Wybrane zagadnienia. Warszawa: Wydawnictwo APS.
4. WHO (2014). Zapobieganie samobójstwom. Imperatyw ogólnoświatowy. Warszawa: IPiN (tłum. B. Hołyst).
5. Badura-Madej W., Dobrzyńska-Mesterhazy A. (2000). Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia. Kraków: Wydawnictwo UJ.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Worden J.W. (2022). Poradnictwo i terapia w żałobie. Warszawa: PWN.
2. Rudnik A. (2022). Prewencja ryzyka samobójstw wśród dzieci i młodzieży. Warszawa: Difin.
3. Rothbaum B.O., Rauch S.A.M. (2022). PTSD. Co każdy powinien wiedzieć. Warszawa: PWN.
4. Herman J. (2020). Trauma. Od przemocy domowej do terroru politycznego. Gdańsk: GWP.
5. Krakowiak P. (2012). Strata, osierocenie i żałoba. Gdańsk: Via Medica.
6. Pilecka B. (2004). Kryzys psychologiczny. Wybrane zagadnienia. Kraków: Wydawnictwo UJ.
7. Kodeks Etyczno-Zawodowy Psychologa (PTP, 2019).

Literatura anglojęzyczna

1. WHO, War Trauma Foundation & World Vision International (2011). Psychological First Aid: Guide for Field Workers. Geneva: WHO. [dostęp bezpłatny: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241548205>]
2. Posner K. et al. Columbia-Suicide Severity Rating Scale (C-SSRS). Columbia University. [dostęp bezpłatny: <https://cssrs.columbia.edu/>]
3. Roberts A.R., Yeager K.R. (Eds.) (2025). Crisis Intervention Handbook: Assessment, Treatment, and Research. Oxford University Press.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	0
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	40
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu	20
Ogółem bilans czasu pracy		125
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5